

Beste nieuwsbrieflezer,

Afgelopen weekend hebben we weer onze Weipoort vaartocht gehouden en deze was zoals meestal compleet uitverkocht. Als u dit jaar nog een keer mee wil, we varen nog een keer op 23 augustus 2025. Wacht niet te lang met boeken, want vol = vol.

Ook goedbezocht was onze fietstocht langs de Rijksmonumenten in Zoetermeer en dat zijn er 16 in totaal. Bij een van de monumenten, boerderij Voorzorg werden we vriendelijk en deskundig geholpen in de uitleg door de bewoners van het huis. Erg leuk!

Voor augustus hebben we weer een instapwandeling tijdens de Streekmarkt in de Dorpsstraat op 14 augustus gepland, de boottocht en de Molenfietstocht op zaterdag 30 augustus. Dus voor elk wat wils.

Als u onze tochten nou interessant vindt en denkt "dat gidsen lijkt me ook wel een leuke activiteit", bel of mail me gerust. Ik vertel u alles over het "gidsenvak".

In deze nieuwsbrief hebben we een leuk artikel opgenomen, wat wij eerder publiceerden in juli 2016 over de Kolenhandel van M.A. Vermeulen, gevestigd in "de Horre", geschreven door Ton Vermeulen.

Kees Doodeman

Voorzitter Stadsgidsen Zoetermeer
k.doodeman@planet.nl
06 53395264

o-o-o-o-o

De winkel aan huis... De geschiedenis van de ambulante handel

Kolenhandel M.A. Vermeulen aan de Horre

door Ton Vermeulen

Voor veel Zoetermeeders is de schrijver van dit stukje 'de zoon van de kolenboer'. Soms is dat zeer verhelderend, voor anderen geeft dat vooral vraagtekens: van welke kolenboer dan? Of: wat zijn kolen? Om maar bij dat laatste te beginnen: het zijn plantenresten die onder zeer grote druk zijn samengeperst tot een soort brandbare steen. Soms liggen kolen aan de oppervlakte, in westelijk Duitsland en Zuid-Nederland honderden meters diep. Tot het midden van de jaren 1960 gebruikte iedereen kolen voor verwarming van keuken en een enkele kamer. En boven op de potkachel werd het eten en het water voor de was gekookt en pruttelde de hele dag de koffie.

De familie Vermeulen nam in 1941 de bestaande zaak over van Joh. Vroedsteijn aan Den Hoorn 1, in de volksmond De Horre geheten. Zij waren in Boskoop actief als beurtschippers en kolenhandelaren en zochten voor de vele zoons werk en bedrijven. Maarten A. Vermeulen werd naar Zoetermeer gestuurd en zette de kolenhandel voort onder de naam M.A. Vermeulen. Hij stichtte een gezin en was actief in het Armbestuur van de H. Nicolaasparochie. Totdat hij in oktober 1955 ineens 'van de wagen viel' zoals dat gezegd werd. Hij stierf als 42-jarige waarschijnlijk net als de meeste van zijn andere broers en zus aan een aneurysma. Hij liet een jong gezin na. Een jongere broer, Antoon, werd naar Zoetermeer gedirigeerd om de zaak voort te zetten. Aanvankelijk werkend voor de weduwe, maar al snel nam hij de zaak over met een lening van zijn broers. Dagelijks reed hij met de bus of op de Berini heen en weer totdat deze situatie een van zijn klanten, burgemeester Vernède ter ore kwam en hij een nieuwbouwflat aan de 5 Meistraat regelde. Dat namen de andere woningzoekenden hem niet in dank af, maar Toon en zijn vrouw Rie hadden nu voor het eerst na tien jaar huwelijk een eigen woning. Vervolgens kwamen er al snel drie kinderen en verhuisden zij naar het woonhuis bij de zaak.

De zaak floreerde, vooral dankzij de enorm zware winters in het begin van de jaren '60. Ook waren er woningen in het Dorp gebouwd die allemaal van kolen moesten worden voorzien. Collega-concurrenten als Groenheijde, Van Reeuwijk en Sentel aasden ook op die nieuwe klanten. Er werden volop reclamekaarten in de brievenbussen gedaan en die van anderen er ook wel uitgehaald. Toon moest soms meer mensen in dienst nemen omdat de 'knechten' Cor Meurs en Tinus Janmaat het werk niet aankonden.

De kolenboer was een opvallende verschijning in het dorp. Altijd zwart van het kolenstof werd hij verwelkomd met koffie (met vel) en met vrees gezien door poetsende huisvrouwen. De kolenhokken waren soms alleen bereikbaar via het huis en de 35 kilo zware zakken moesten voorzichtig langs het behang in de gang worden gemanoeuvreerd, terwijl de zware schoenen over de neergelegde kranten gleden.

1982 – Opel Blitz. De laatste eigen kolenlevering met hout.

Die halfzwarte mannen werden rond 5 december in de buurt van lagere scholen ook met veel argwaan bekeken. Mijn moeder vond al dat zwart verschrikkelijk: de mannen kwamen drie maal daags in de keuken koffie drinken en het was altijd maar wassen en boenen.

De goede resultaten waren van korte duur. In 1959 werd een enorme gasvoorraad in Slochteren gevonden. Vier jaar later werd begonnen met het aanleggen van een aardgasnet en tien jaar later had driekwart van de huishoudens een gasaansluiting, ook het gezin Vermeulen. Voor de kolenboeren was dat een dramatische ontwikkeling. De firma M.A. Vermeulen wist het hoofd boven water te houden door de klanten van stoppende collega's in Zoetermeer en de regio over te nemen, huisbrandolie en gasflessen te verkopen, kolenhokken te verhuren en hout voor open haarden aan te bieden. Tot 1989 hield Toon het vol en ging toen met pensioen.

Agenda

14 augustus donderdag - vertrekpunt: het HGOS Dorpsstraat 132 om 14.00 uur.

Wandeling – Instapwandeling tijdens de Streekmarkt in de Dorpsstraat

Op deze donderdag tijdens de Streekmarkt kunt u zonder reservering “instappen” voor een wandeling met een stadsgids door de Dorpsstraat en omgeving. U bepaalt samen met de gids de route. Onderweg vertelt de gids u wetenswaardigheden over de gebouwen, de omgeving en de historie.

23 augustus zaterdag – vertrekpunt: Kaasboerderij Van Veen Weipoortseweg 72a Zoeterwoude om 14.00 uur.

Boottocht – Weipoortse Vliet / Zoeterwoude / Stompwijk - € 17,50 p.p.

Deze boottocht is al jarenlang een topper in ons aanbod. Vele mensen hebben deze tocht al meerdere keren meegemaakt. We starten op de Weipoortse Vliet, een schilderachtig mooi riviertje, met wel meer dan 20 ophaalbruggetjes. Wist u dat de Watergeuzen ook dit water gebruikten bij hun opmars om Leiden te ontzetten? Een mooie tegenpool is de Heineken Brouwerij, waar we dwars door het terrein varen. Aanleggen mag daar helaas niet. We varen een stukje over de Oude Rijn en komen onderweg vlak langs de mooie molen “Zelden van Passe”. U zult hem wel herkennen als u wel eens op de A4 naar Amsterdam rijdt. Via Stompwijk en de Noord AA plas keren we terug naar ons vertrekpunt, Kaasboerderij van Veen.

30 augustus zaterdag – vertrekpunt: Molen de Hoop, 1^e Stationsstraat 37a, Zoetermeer om 14.00 uur.

Fietstocht – De Molenfietstocht

Deze fietstocht voert van Zoetermeer naar Benthuisen. Op deze plaatsen staan namelijk nog 2 werkende korenmolens, die we gaan bezoeken. Allereerst Korenmolen de Hoop met zijn nieuwe wieken is werkelijk een pareltje in het stadsbeeld van Zoetermeer. Ook Molen de Haas in Benthuisen is een fraai exemplaar. Met wat geluk krijgen we ook nog uitleg over de molens van deskundige molenaars. Onderweg vertelt de gids u alles over watermolens en hoe die hebben bijgedragen aan de droogmaking van Zoetermeer. We fietsen ook langs de afgeknotte watermolens in de Meerpolder.

3 september woensdag - vertrekpunt: het HGOS Dorpsstraat 132 om 14.00 uur.

Wandeling – De winkeliers van de Dorpsstraat

Winkelen terug in de tijd. Dat is het thema van deze wandeling. Welke winkels waren er vroeger in de Dorpsstraat? En welke zijn er nog steeds? De gids loopt met u langs markante plekken op winkelgebied. Waar was het eerste warenhuis van Zoetermeer? Hoeveel slagers telde de Dorpsstraat? Aan het einde van de wandeling heeft u een goede indruk hoe winkelen ging in vroegere dagen.

Tijdens Open Monumentendag 13 en 14 september 2025 zijn er speciale wandelingen;

13 en 14 september zaterdag en zondag- vertrekpunt: Stadsboerderij de Balijhoeve, Kurkhout 100 om 14.00 uur.

Wandeling – Op zoek naar de overblijfselen van de Floriade 1992

Een wandeling over het voormalige Floriadeterrein, op zoek naar nog herkenbare elementen van de Floriade. En deze zijn er zeker nog. In een parkachtige omgeving zijn diverse elementen uit de tentoonstelling van 1992 bewaard. Samen met de gids loopt u langs de nutteloze objecten “de Follies” en het Bijenhuis. De Floraplas met de mooie boomeilandjes in het water trekken nog dagelijks (amateur)fotografen. Loop samen met de gids over de dijk waar in 1992 de Monorail liep. Ook de Rozentuin is bewaard gebleven en de moeite waard om te bekijken. Voor een deel is het Floriade terrein weer bebouwd na de tentoonstelling volgens diverse bouwstijlen.

13 en 14 september zaterdag en zondag- vertrekpunt: 13 september start vanuit de Adventskerk, Julianalaan 3, Zoetermeer, waar u eerst de tentoonstelling kunt bezoeken. Op 14 september starten we vanaf het Historisch Genootschap Oud Soetermeer, Dorpsstraat 132, Zoetermeer om 14.00 uur.

Wandeling – Tussen Dorp en Groeistad

We wandelen door de buurten die na de 2^e wereldoorlog zijn ontstaan en samen nu de wijk Dorp vormen. Ook toen was er al behoefte aan woningen om de groei van de bevolking op te vangen. We wandelen langs diverse markante gebouwen, zoals de Morgensterkerk en het huis van dr. Vegt, ontworpen door Jan Rietveld. Wist u dat het Busstation van Zoetermeer, jarenlang gevestigd was aan de Marijkestraat? De gids laat u de eerste galerijflat van Zoetermeer zien. Ook laat hij zien waar de zgn. Duplexwoningen stonden. De zeer drukke “vrijdagmarkt” van Zoetermeer heeft jarenlang op het Piet Heinplein gestaan.

20 september zaterdag – vertrekpunt: het HGOS Dorpsstraat 132 om 14.00 uur.

Fietstocht – De Waterbergingen van Zoetermeer

Zoetermeer strijdt al sinds haar ontstaan tegen het water. Het ligt nl. tussen de 3 en 4 meter onder NAP. Zouden we niets doen, hadden we zeker natte voeten. Deze fietstocht gaat langs een aantal markante plekken waar in het verleden maar ook nu aan watermanagement gedaan wordt. Denk aan de buurvaart, de Zegwaartseweg, de gemalen, maar zeker ook de Nieuwe Driemanspolder. De gids laat het u zien en vertelt u er nog veel meer over.

Alle activiteiten van het Gilde Stadsgidsen Zoetermeer worden dit jaar gratis aangeboden, uitgezonderd zijn onze boottochten.

Deze Nieuwsbrief krijgt u via de website van Gilde Zoetermeer. Uiteraard is ook daar uw privacy gewaarborgd. Mocht u om welke reden dan ook de Nieuwsbrief niet meer willen ontvangen of u hebt een nieuw e-mailadres laat het ons weten en het wordt aangepast, stadsgidsen@gildezoetermeer.nl